

FACTSHEET Precario

30 oktober 2017

Inhoudelijke beschrijving

Onder de naam precario (belasting) kan een Nederlandse gemeente een belasting heffen voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven de gemeentegrond die voor de openbare dienst is bestemd (artikel 228 Gemeentewet). Bijvoorbeeld een winkeluittalling of andere objecten op straat. De belasting kan ook gelden voor erkers, luifels en andere uitbouwsels aan bedrijfspanden. Onder de grond kunt u denken aan kabels, leidingen en funderingen.

Net als hondenbelasting is precario geen heffing om geleverde diensten te vergoeden, zoals leges. Beide zijn echte gemeentelijke belastingen.

Afbakening

Elke gemeente mag zelf bepalen of en hoe zij de precario (belasting) heft. Of de gemeente belastingverordening en/of de tarievenlijst jaarlijks aanpast, kan zij zelf bepalen. Informatie over wie precario moet betalen, belastbare feiten, heffingsmaatstaven en tarieven legt zij vast in haar belastingverordening (zie artikel 217 Gemeentewet).

Wetgeving - stand van zaken en ontwikkelingen

Precario (belasting) vloeit voort uit de Gemeentewet. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft al in juni 2006 aangekondigd precario te willen afschaffen en gedoogplichten voor nutsleidingen te vestigen. Maar in juli 2007 bericht de staatssecretaris van BZK dat "een gedeeltelijke afschaffing van de bevoegdheid tot heffing van precariobelasting als hier bedoeld te veel problemen op zou roepen". Dit heeft geleid tot vragen en opmerkingen in de vaste Kamercommissie BZK.

In november 2007 reageert de staatssecretaris uitgebreid op de gestelde vragen. Ook blijft zij bij het voorstel om dit onderwerp te bezien in het bredere kader van de toekomst van het lokale belastingstelsel.

De antwoorden van de staatssecretaris zijn interessant. Belangrijk is zeker de volgende tekst: Daarnaast bestaan er nog legio afspraken tussen gemeenten en nutsbedrijven die betrekking hebben op het "liggen om niet, verleggen om niet-principe". Als een gemeente geen precario of privaatrechtelijke vergoeding vraagt voor ondergrondse kabels en leidingen, dan zal de eigenaar van de kabels deze op verzoek van de gemeente ook voor eigen rekening moeten verleggen, als daar in het kader van de ruimtelijke ordening noodzaak toe is. Dit lijkt een duidelijke beleidsuitspraak.

De staatssecretaris van BZK heeft op aandringen van de Tweede Kamer in 2008 toegezegd een voorstel uit te werken dat precario wettelijk onmogelijk maakt en compensatie via de OZB biedt.

Op alle overige (privaatrechtelijke) financiële relaties tussen overheden en kabel- en leidingbeheerders lijkt het kabinet niet in te grijpen.

Eind 2009 heeft de Raad van State een negatief advies uitgebracht over het wetsvoorstel tot afschaffing van de precario-regelingen. Voorjaar 2010 heeft het kabinet - in lijn met dit advies - besloten het voorstel tot vrijstelling van precariobelasting op netwerken van nutsbedrijven niet in te dienen. Medio 2011 is de Tweede Kamer echter van mening dat het wetsvoorstel alsnog moet worden ingediend; Minister BZK zegt actie toe. Eind 2013 was er echter nog steeds geen inhoudelijke reactie verschenen. Eind 2015 heeft de Tweede Kamer een motie ingediend om de minister tot spoed te manen. Begin 2016 kenden negentig van de 390 gemeentes precario voor nutsnetwerken.

In juni 2016 stuurde Minister Plasterk (BZK) dan eindelijk het precariowetsvoorstel naar de Tweede Kamer. In februari 2016 had hij al aangekondigd dat hij het aantal gemeenten wil bevriezen dat precario int voor kabels en leidingen op gemeentegebied, tot het moment dat deze vorm van gemeentebelasting definitief wordt verboden. Hij had daarvoor een overgangsregeling in gedachten: alleen gemeenten die een op 1 januari 2016 geldend precariotarief hadden, zouden vanaf januari 2017 nog maximaal 10 jaar deze belasting tegen dit 2016-tarief mogen blijven innen. Hierdoor zou het aantal precarioheffende gemeenten voorlopig niet kunnen toenemen, en het bedrag dat netbeheerders moeten betalen niet verder kunnen oplopen. Voor andere nog niet innende gemeenten geldt dan een verbod op het invoeren van deze belasting, voor zowel ondergrondse als bovengrondse nutsnetwerken (elektriciteit, gas, warmte en water).

Op 16 februari 2017 vond het plenaire debat plaats in de Tweede Kamer. De Kamer was blij dat er na lange tijd nu eindelijk een wetsvoorstel ligt dat een eind maakt aan deze belasting. De afwenteling van de belasting op alle inwoners van het verzorgingsgebied maakt de belasting ondoorzichtig en dat vindt de Kamer onwenselijk. Het wetsvoorstel genoot brede steun van de Kamer. Een overgangstermijn wordt redelijk gevonden, maar tien jaar vindt de Kamer te lang. Minister Plasterk berustte in de situatie dat er kennelijk brede steun bestaat voor het amendement van Veldman (VVD) en Fokke (PvdA) om de termijn terug te brengen naar twee jaar. Het amendement het CDA om de termijn terug te brengen naar twee jaar lijkt niet gesteund te worden. Bisschop (SGP) mist de samenhang met het lokale belastinggebied en vraagt of het door de VNG bepleite idee van tariefdifferentiatie niet een minstens zo goed alternatief is. Het punt van de uitbreiding van het lokale belastinggebied zal Plasterk onder de aandacht brengen van degenen die bij de volgende formatie betrokken zijn. Een aanpassing van de Elektriciteits- en Gaswet, waardoor het tarief per gemeente kan worden uitgesplitst, moet je volgens de minister niet willen, want dat brengt te veel rompslomp met zich mee; splitsing van het tarief enkel voor de overgangstermijn gaat ook gemoeid met te hoge kosten.

Het voorstel is op 21 februari 2017 aangenomen door de Tweede Kamer. De fractie van GroenLinks stemde tegen. De Eerste Kamer heeft het voorstel vervolgens op 21 maart 2017 als hamerstuk afgedaan. Na uiterlijk 5 jaar is er dus definitief geen precarioheffing meer mogelijk op nutsnetwerken.

Betrokkenheid en visie GPKL

Het onderwerp precario valt buiten het actieve aandachtsveld van GPKL. Maar indirect is het wel van belang, omdat de ontwikkelingen rond precario de discussie over een publiekrechtelijke regeling van nutsinfra en verlegkosten kunnen beïnvloeden.

Nu precario wordt afgeschaft, is dat voor het GPKL aanleiding om kostenvergoedingen opnieuw in een breder licht te stellen en daar ook nadeelcompensatieregelingen bij te betrekken. De wetgever zou zich dan - wat het GPKL betreft - nader moeten beraden op toepassing van het beginsel "liggen om niet is verleggen om niet". GPKL had hier mei 2012 per brief de leden van de Vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken op gewezen. Via het dossier nadeelcompensatie zal hier doorgaande aandacht voor worden gevraagd.